

Школска 2016/2017. година
 Окружно такмичење ученика гимназија и средњих стручних школа
 Књижевна олимпијада
Први разред

Шифра: _____

1.	<p>Повежи линијама народне песме са историјским догађајима на које се односе. Два наслова су сувишна.</p> <p>а) Бој на Косову</p> <p>б) Први српски устанак</p> <p style="text-align: right;">„Ропство Јанковић Стојана” „Почетак буне против дахија” „Смрт Мајке Југовића” „Стари Вујадин” „Бој на Мишару” „Цар Лазар и царица Милица” „Косовка Дјевојка”</p>												
2.	<p>На линијама поред наведених примера из народне песме „Марко Краљевић укида свадбарину” напиши називе једноставних усмених облика (кратких фолклорних форми).</p> <p>а) „Бог да живи Краљевића Марка, који земљу од зла избавио, који сатре земљи зулумћара; Проста м’ била и душа и тело! _____</p> <p>б) „Драги бато, незнани делијо, А што питаш Арапове дворе? _____ Што их питаш? – Остали му пусти!” _____</p>												
3.	<p>Пажљиво прочитај следећи одломак из народне песме „Ропство Јанковић Стојана”, па одговори на постављене захтеве.</p> <p>„Моја снаша адамско колено, чекала га за девет година и десете за седам месеци, данас ми се млада преудаје; ја не могох од јада гледати, већ побегох саду винограду.”</p> <p>а) Јунакиња која се описује у наведеним стиховима зове се _____.</p> <p>б) Наведене стихове казује њена: СЕСТРА, СВЕКРВА, МАЈКА, ЗАОВА. (Подвуци тачан одговор.)</p>												
4.	<p>Напиши име и презиме аутора и књижевну врсту којој наведено дело припада.</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left; width: 33%;">Назив дела</th> <th style="text-align: left; width: 33%;">Име и презиме аутора</th> <th style="text-align: left; width: 33%;">Књижевна врста</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>а) „О причи и причању” – _____</td> <td>_____</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>б) „Први пут с оцем на јутрење” – _____</td> <td>_____</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>в) „Житије деспота Стефана Лазаревића” – _____</td> <td>_____</td> <td>_____</td> </tr> </tbody> </table>	Назив дела	Име и презиме аутора	Књижевна врста	а) „О причи и причању” – _____	_____	_____	б) „Први пут с оцем на јутрење” – _____	_____	_____	в) „Житије деспота Стефана Лазаревића” – _____	_____	_____
Назив дела	Име и презиме аутора	Књижевна врста											
а) „О причи и причању” – _____	_____	_____											
б) „Први пут с оцем на јутрење” – _____	_____	_____											
в) „Житије деспота Стефана Лазаревића” – _____	_____	_____											
5.	<p>Подвуци називе приповедака које је написао Иво Андрић.</p> <p>„Панорама”, „Улица дивљих кестенова”, „Деца”, „Аска и вук”, „Мост на Жепи”, „Дечак и пас”, „Кула”, „На Дрини ћуприја”, „Прича о кмету Симању”, „Еолска харфа”</p>												

6.	Повежи загонетке и њихове одгонетке. Једна одгонетка је сувишна. а) Цео свет обиђе, а на једном месту стоји. б) Ти га имаш, а ја се њиме служим. в) Највише дуга има, а нико му није позајмио. г) Највише зна, а најмање говори. д) Збори без грла, чује без ува, живи без душе.	КЊИГА ЧОВЕК СУНЦЕ БУРЕ ГУСЛЕ ИМЕ
7.	Сети се народне песме „Диоба Јакшића”, па хронолошки поређај следеће исказе стављањем бројева од 1 до 6 испред наведених примера, као што је започето. _____ „Дмитар иште коња старјешинство, . врана коња и сива сокола, . Богдан њему не да ни једнога.” _____ „На част теби, мој мили ђевере! . На част теби и чаша и вино, . Поклони ми коња и сокола!” _____ 1 „Лијепо се браћа погодише, . Очевину своју подјелише.” _____ „Нијесам ти брата отровала, . веће сам те с братом помирила.” _____ „Богдану се на то ражалило, . Поклони јој коња и сокола.” _____ „О мало се браћа завадише, . Да око шта, веће ни око шта: . Око врана коња и сокола”	
8.	На линијама поред објашњења појмова напиши број назива појма (лирског паралелизма) на који се то објашњење односи. Један назив је сувишан. 1. АНАДИПЛОЗА, 2. СИМПЛОХА, 3. АНАФОРА, 4. ИНВЕРЗИЈА, 5. ЕПИФОРА а) _____ Стилска фигура понављања која настаје када се иста реч јавља на почецима узастопних реченица у прози или узастопних стихова у песми. б) _____ Фигура понављања која настаје када се иста реч јавља при крају узастопних реченица, реченичних делова или стихова. в) _____ Понављање речи како на почецима, тако и на завршецима узастопних реченица или реченичних делова, односно стихова. г) _____ Фигура понављања која настаје када се исте речи јављају на крају једне и на почетку друге реченице или реченичног дела, односно на крају једног и на почетку следећег стиха.	
9.	Одреди место цезуре у следећим стиховима. Обележи цезуру усправном цртом (унутар сваког стиха). Према броју слогова у стиху одреди врсту стиха у наведеним примерима и њихове прецизне називе напиши на линијама. а) „Славу слави српски кнез Лазаре” _____ б) „Пратила браћа Смиљу девојку” _____	

10.	<p>Повежи линијама наслове народних епских песама са именима народних певача, казивача или приређивача од којих их је Вук Караџић записао или преузео. Једно име је сувишно.</p> <p>а) „Бановић Страхиња” б) „Хасанагиница” в) „Диоба Јакшића” г) „Цар Лазар и царица Милица” д) „Бој на Мишару”</p>	<p>Тешан Подруговић Старац Милија Алберто Фортис Вук Врчевић Филип Вишњић Вуков отац Стефан</p>
11.	<p>На основу понуђених кратких описа, на линијама напиши имена знаменитих јунака књижевности старог века.</p> <p>а) Легендарни краљ Урука. Јунак племенитог рода и изузетних својстава. Са пријатељем побеђује Хумбабу, митску неман која чува Кедрову шуму, а потом и небеског бика.</p> <p>а) _____ б) Библијски праведник који је са породицом преживео потоп. б) _____</p>	
12.	<p>Повежи имена књижевних ликова и називе дела у којима се они појављују, тако што ћеш број који се налази испред имена јунака, написати на линији испред имена дела. Име једне јунакиње је сувишно.</p> <p>1. Јулија _____ „Урош и Мрњавчевићи” 2. Јевросима _____ „Вереници”, Д. Киш 3. Симонида _____ „Диоба Јакшића” 4. Анђелија _____ „Српска дјевојка” 5. Милица _____ „Први пут с оцем на јутрење”, Л. Лазаревић 6. Марица _____</p>	
13.	<p>Допуни реченице правилно написаним одговорима.</p> <p>Најстарије књижевно дело које нам је данас познато назива се _____.</p> <p>Сачињено је од дванаест глинених плоча на којима је _____ писмом утиснута његова садржина. Пронађено је у библиотеци асирског краља _____.</p>	
14.	<p>Заокружи слово испред одговарајуће комбинације стилских фигура, које препознајеш у датом примеру.</p> <p>„О, синови, моји соколови, не будите срца удовичка, но будите срца јуначкога, не одајте друга ниједнога, не одајте ви јатаке наше, код којих смо зиме зимовали, зимовали, благо остављали; не одајте крчмарице младе, код којих смо рујно вино пили, рујно вино пили у потаји.”</p> <p>а) епифора, стални епитети, апострофа, метафора, контраст б) анафора, стални епитети, анадиплоза, антитеза, метафора в) симплоха, анафора, анадиплоза, апострофа, епитети</p>	
15.	<p>На основу понуђеног описа препознај о ком је књижевном термину реч, па његов назив напиши на линији.</p> <p>Стих од шест стопа. Чине га пет дактила и један спондеј. Сваки дактил може бити замењен спондејом, а последњи спондеј трохејом. _____</p>	

16.	<p>Подвуци називе књижевних дела у којима је заступљен интернационални мотив <i>долазак мужа на свадбу своје жене</i>.</p> <p>„Илијада”, „Одисеја”, „Диоба Јакшића”, „Ропство Јанковић Стојана”, „Антигона”, „Марко Краљевић укида свадбарину”, „Женидба Душанова”, „Мали Радојица”</p>
17.	<p>Повежи речи из леве колоне са њиховим значењем из десне колоне, тако што ћеш на линији поред израза написати број који се односи на фигуративно објашњење тих речи. Два објашњења су сувишна.</p> <p>а) адамско колено _____ 1. најосетљивије место, најслабија страна (некога)</p> <p>б) Ахилова пета _____ 2. постићи изузетан успех у животу и старалаштву</p> <p>в) лабудова песма _____ 3. добра, племенита особа</p> <p>г) тројански коњ _____ 4. ратнички подвиг уз велика искушења и страдања</p> <p>5. лукав поступак, клопка</p> <p>6. последње значајно дело</p>
18.	<p>На линији напиши име античке богиње, на коју се следећи опис односи.</p> <p>Богиња лепоте и љубави. Обећала је да ће помоћи тројанском краљевићу Парису да освоји жену изузетне лепоте, Зевсову кћер Хелену и супругу спартанског краља ако јој да златну јабуку. _____</p>
19.	<p>Пажљиво прочитај наведени одломак и наведи о ком аутору је реч. Његово име напиши на линији.</p> <p>Био је знаменити трагичар. Живео је у 5. веку пре нове ере. Атинска публика га је волела и више пута награђивала. Увео је трећег глумца у трагедију, повећао број чланова хора на петнаест и усавршио маске и сценографију. Његове најзначајније сачуване трагедије јесу: „Електра”, „Цар Едип”, „Едип на Колону”, „Трахињанке”...</p> <p>_____</p>
20.	<p>Заокружи слова испред три тачне тврдње.</p> <p>а) За настанак комедије значајан је Еурипид, који је увео дијалог између глумца и хора на сцени.</p> <p>б) Правило о јединству времена увео је Аристотел са захтевом да се радња комада одигра у току једног дана.</p> <p>в) Есхил је увео другог глумца (антагонисту) у античку трагедију.</p> <p>г) Све до 19. века трагедије су писане само у стиховима.</p> <p>д) Трагедија је настала у античкој Грчкој из похвалних песама (дителирамба) испеваних у част и славу бога Диониса.</p>

Тест прегледали: _____

Број бодова: _____

	Решења за I разред гимназија и средњих стручних школа Окружно такмичење	Напомена:
1.	а) Бој на Косову – „Цар Лазар и царица Милица”, „Косовка Дјевојка”, „Смрт Мајке Југовића” б) Први српски устанак – „Бој на Мишару”, „Почетак буне против дахија”	Један, два и три тачна одговора – 0 бодова. Четири и пет тачних одговора – 1 бод.
2.	а) благослов б) клетва	1 бод
3.	а) Јела б) СВЕКРВА	1 бод
4.	Аутор Књижевна врста а) Иво Андрић беседа (есеј) б) Лаза Лазаревић приповетка в) Константин Филозоф житије (биографија)	Један, два, три и четири тачна одговора – 0 бодова. Пет и шест тачних одговора – 1 бод.
5.	„Панорама”, „Деца”, „Аска и вук”, „Мост на Жепи”, „Кула”, „Прича о кмету Симану”	1 бод (Уколико ученик/ученица подвуче и неодговарајући наслов дела – одговор се не признаје.)
6.	а) СУНЦЕ б) ИМЕ в) БУРЕ г) КЊИГА д) ГУСЛЕ	Четири и пет тачно повезаних појмова – 1 бод.
7.	<u>3</u> 4 <u>1</u> <u>6</u> <u>5</u> <u>2</u>	1 бод

8.	а) 3. б) 5. в) 2. г) 1.	1 бод
9.	а) „Славу слави I српски кнез Лазаре” Прецизан назив стиха: епски десетерац б) „Пратила браћа I Смиљу девојку” Прецизан назив стиха: лирски десетерац	1 бод
10.	а) „Бановић Страхиња” – Старац Милија б) „Хасанагиница” – Алберто Фортис в) „Диоба Јакшића” – Вуков отац Стефан г) „Цар Лазар и царица Милица” – Тешан Подруговић д) „Бој на Мишару” – Филип Вишњић	Један, два и три тачна одговора – 0 бодова. Четири и пет тачних одговора – 1 бод.
11.	а) Гилгамеш б) Ноје	1 бод
12.	2 „Урош и Мрњавчевићи” 1 „Вереници”, Д. Киш 4 „Диоба Јакшића” 5 „Српска дјевојка” 6 „Први пут с оцем на јутрење”, Л. Лазаревић	Четири и пет тачно повезаних захтева – 1 бод.
13.	Најстарије књижевно дело које нам је данас познато назива се Еп о Гилгамешу . Сачињено је од дванаест глиненних плоча на којима је клинастим писмом утиснута његова садржина. Пронађено је у Библиотеци асирског краља Асурбанипала . (признаје се и Асурбанипала)	1 бод
14.	б) анафора, стални епитети, анадиплоза, антитеза, метафора	1 бод
15.	хексаметар	1 бод
16.	„Одисеја”, „Ропство Јанковић Стојана”	1 бод (Уколико ученик/ученица подвуче и неодговарајући наслов дела – одговор се не признаје.)

17.	а) адамско колено <u>3</u> б) Ахилова пета <u>1</u> в) лабудова песма <u>6</u> г) тројански коњ <u>5</u>	Све тачно повезано – 1 бод.
18.	Афродита	1 бод
19.	Софокле	1 бод
20.	б), в), д)	Све тачно – 1 бод.